

ΠροΧαρασσκευή, 21 Σεπτεμβρίου 2023

Ιστορία:

4. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη

Επαναληπτικό διαγώνισμα τη Δευτέρα 25 Σεπτεμβρίου στην Α
Ενότητα (1-4 κεφάλαιο), σελ. 10-19 ΒΜ

Μαθηματικά:

Πρόβλ. 2 και Διερεύνηση - Επέκταση σελ. 12 ΤΕ

Οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι

A

4. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη

Οι Ρωμαίοι ζούσαν σε μικρές και μεγάλες πόλεις καθώς και σε χωριά της υπαίθρου. Η Ρώμη με τα κτίριά της, το λιμάνι της και τα θεάματά της αποτελούσε το κέντρο ζωής του ρωμαϊκού κόσμου.

Οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι

A

4. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη

Οι Ρωμαίοι ζούσαν σε μικρές και μεγάλες πόλεις καθώς και σε χωριά της υπαίθρου. Η Ρώμη με τα κτίριά της, το λιμάνι της και τα θεάματά της αποτελούσε το κέντρο ζωής του ρωμαϊκού κόσμου.

1. Πολυκατοικίες σε φτωχογειτονιά.

2. Έπαυλη πλουσίων στα προάστια.

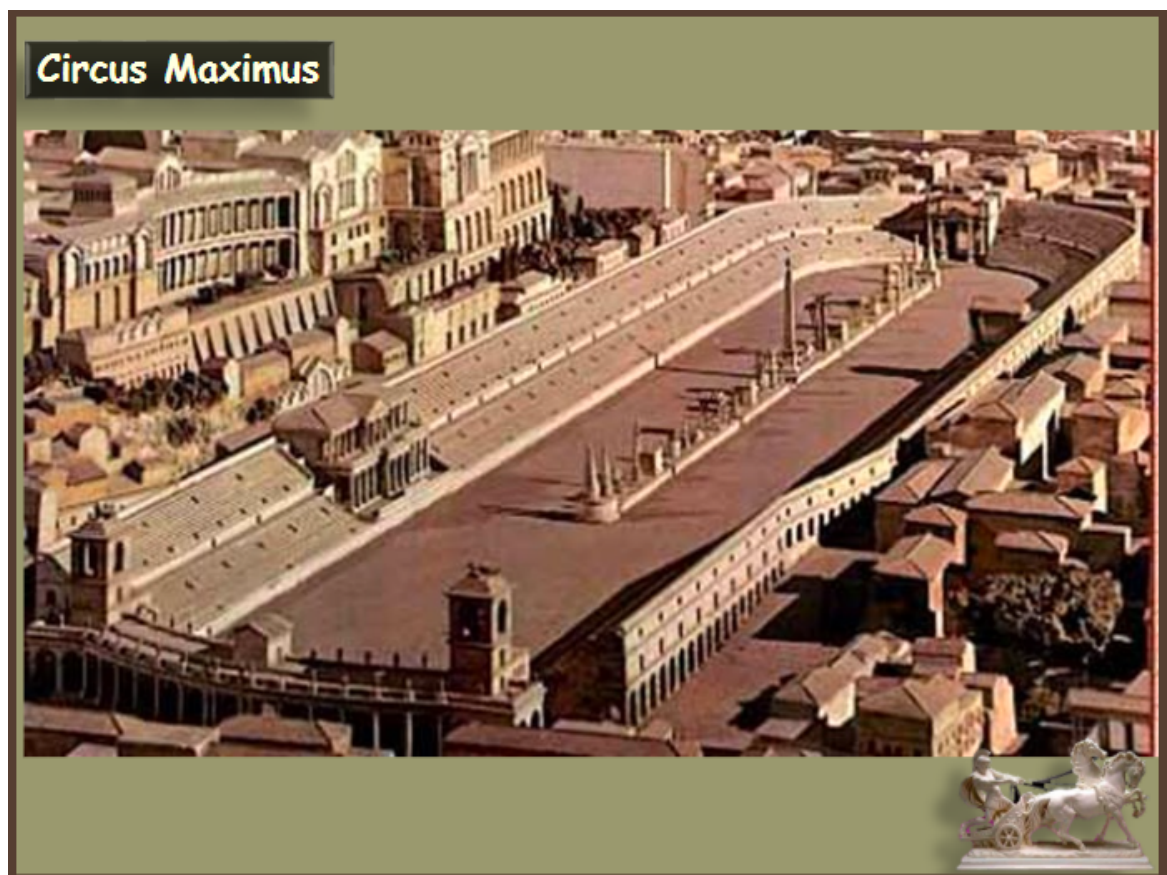

3. Ψηφιδωτή παράσταση ρωμαϊκού αγροκτήματος.
(Τύνιδα, Εθνικό Μουσείο)

Ποια επαγγέλματα βλέπετε
σε αυτή την ψηφιδωτή
αναπαράσταση ρωμαϊκού
συγκροτήματος;

1. Γεωργός
2. Κτηνοτρόφος
3. Βοσκός

Τι συμπέρασμα
μπορείτε να βγάλετε
για τον ιδιοκτήτη αυτού
του σπιτιού;

4. Η καθημερινή ζωή στην αρχαία Ρώμη

Οι Ρωμαίοι ζούσαν σε μικρές και μεγάλες πόλεις καθώς και σε χωριά της υπαίθρου. Η Ρώμη με τα κτίριά της, το λιμάνι της και τα θεάματά της αποτελούσε το κέντρο ζωής του ρωμαϊκού κόσμου.

Η Ρώμη

Η Ρώμη ήταν η έδρα του αυτοκράτορα και η καρδιά του ρωμαϊκού κράτους. Ήταν χτισμένη πλάι στον Τίβερη ποταμό και στολισμένη με ναούς, ωραία κτίρια και έργα τέχνης. Στην περίοδο ακμής της αυτοκρατορίας ο πληθυσμός της, μαζί με τους δούλους και τους ξένους, πλησίαζε το ενάμισι εκατομμύριο. Οι περισσότεροι κάτοικοι διέμεναν σε πολυκατοικίες και οι πιο εύποροι σε μονοκατοικίες. Στον Παλατίνο λόφο ήταν χτισμένο και το παλάτι των αυτοκρατόρων.

1. Πολυκατοικίες σε φτωχογειτονιά.

Τα επαγγέλματα των Ρωμαίων

Οι κάτοικοι της ρωμαϊκής υπαίθρου ήταν γεωργοί, βοσκοί, τεχνίτες και μικροέμποροι. Οι μεγαλοιδιοκτήτες γεωργοί είχαν μεγάλα και γόνιμα αγροκτήματα. Σε αυτά ήταν κτισμένα τα σπίτια των ιδιοκτητών και κοντά τους στάβλοι, ορνιθώνες και αποθήκες για τους καρπούς και τις ζωοτροφές. Όλα αυτά τα φρόντιζαν οι δούλοι, που έμεναν μόνιμα εκεί.

Οι μικροιδιοκτήτες καλλιεργούσαν μόνοι τα κτήματά τους και ζούσαν από τα λιγοστά προϊόντα της παραγωγής τους. Τα παιδιά τους συνήθως εγκατέλειπαν την ύπαιθρο και αναζητούσαν εργασία και καλύτερη τύχη στον στρατό, στην πόλη, στις τέχνες και στα δημόσια έργα, που γίνονταν σε όλη την αυτοκρατορία.

2. Έπαυλη πλουσίων στα προάστια.

Η ζωή στη Ρώμη

Όλοι αυτοί, πλούσιοι και φτωχοί, πήγαιναν συχνά στη Ρώμη για να πάρουν μέρος στις μεγάλες γιορτές και στους αγώνες που γίνονταν εκεί.

- Παρατηρήστε και συγκρίνετε τις εικόνες 1 και 2. Βρείτε ομοιότητες και διαφορές. Συμβαίνει κάτι ανάλογο σήμερα;
- Παρατηρήστε την εικόνα 3 και εντοπίστε τις γεωργικές δραστηριότητες που απεικονίζονται σε αυτή. Τι συμπεραίνετε για τον ιδιοκτήτη αυτού του αγροκτήματος;

A

Οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι

3. Ψηφιδωτή παράσταση ρωμαϊκού αγροκτήματος.
(Τύνιδα, Εθνικό Μουσείο)

4. Ο Τίβερης αρτηρία ζωής για τη Ρώμη

4.α. Ο Τίβερης ποταμός.

Η Ρώμη δεν είναι παραθαλάσσια. Ο Τίβερης ποταμός όμως, που ήταν πλωτός, συνέδεε την πόλη με τη θάλασσα και με όλα τα λιμάνια της Μεσογείου. Καθημερινά ανέβαιναν τον Τίβερη 25 φορηγίδες¹, μεταφέροντας σιτάρι στη Ρώμη και κοντά τους άλλες, φορτωμένες λάδι, κρασί, τρόφιμα, μέταλλα, υλικά οικοδομής και άλλα είδη για την αγορά. Οι Ρωμαίοι, εκτιμώντας την αξία του Τίβερη για τη ζωή τους, τον τιμούσαν και τον λάτρευαν ως θεό.

Will Durant,
Παγκόσμιος Ιστορία του Πολιτισμού

5. Άρτος και θεάματα

Οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες για να κρατούν ικανοποιημένους τους κατοίκους των μεγάλων πόλεων, που έκαναν συχνά εξεγέρσεις, τους πρόσφεραν δωρεάν γεύματα και δωρεάν διασκέδαση (άρτο και θεάματα). Αυτά τα θεάματα ήταν κυρίως μονομαχίες και θηριομαχίες.

5.1 Μια παράσταση στο Κολοσσαίο.

Πολλά άτομα μονομαχούσαν, ενώ άλλοι πολεμούσαν μεταξύ τους σε ομάδες, στην ξηρά ή στο νερό. Τότε πλημμύρισε ξαφνικά το αμφιθέατρο και έφεραν μέσα άλογα και ταύρους και άλλα κατοικίδια, που είχαν εκπαιδευτεί να κινούνται στο νερό όπως στη στεριά. Έφεραν και ανθρώπους πάνω σε πιλοία, οι οποίοι άρχισαν να ναυμαχούν.

Κάσσιος Δίων, *Ιστορία της Ρώμης*

5.2. Το Κολοσσαίο της Ρώμης, όπως είναι σήμερα.

¹ φορηγίδα: πλοίο μεταφοράς φορτίων.

5.3. Μια απάνθρωπη διασκέδαση

Το πλήθος μετά από κάθε μονομαχία ζητά από τον νικητή που φόνευσε τον αντίπαλό του, να αντιμετωπίσει αμέσως άλλον, ξεκούραστο, που θα καταφέρει να τον φονεύσει. Και ο τελευταίος νικητής φυλάσσεται για μια άλλη σφαγή. Έτσι ο άνθρωπος, πράγμα ιερό για τον άνθρωπο, φονεύεται από τον συνάνθρωπό του για απλή διασκέδαση των θεατών.

Σενέκας, *Επιστολές*

A. Ανακεφαλαίωση (1-4)

Οι Ρωμαίοι:

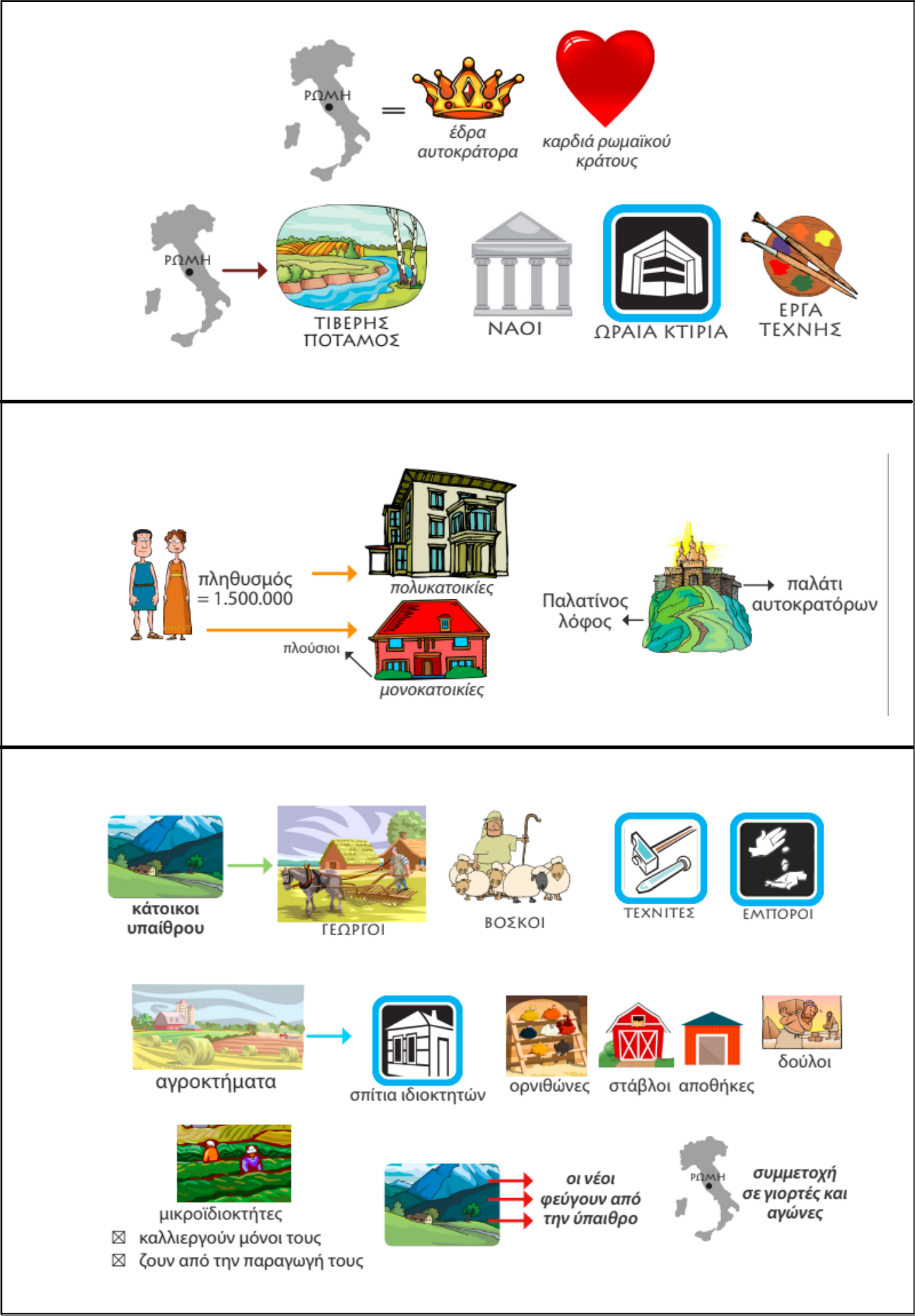
- Κατάκτησαν την Ελλάδα και κράτησαν τους Έλληνες διαιρεμένους.
- Δημιούργησαν ένα απέραντο κράτος κι έγιναν κοσμοκράτορες.
- Εφάρμοσαν το «διαίρει και βασίλευε» για τη διακυβέρνηση των κατακτημένων.
- Επηρεάστηκαν από τον τρόπο ζωής και τον πολιτισμό των Ελλήνων.

Οι Έλληνες:

- Βρέθηκαν για πρώτη φορά υπόδουλοι σε ξένο κατακτητή.
- Διατήρησαν τη γλώσσα, τη θρησκεία τους, τα ήθη και τα έθιμά τους.
- «Κατάκτησαν τους κατακτητές» με τα γράμματα και τις τέχνες τους.
- Συνεργάστηκαν και δημιούργησαν τον «ελληνορωμαϊκό πολιτισμό».

Στα χρόνια της «ρωμαϊκής ειρήνης»

- Προόδευαν η γεωργία, η βιοτεχνία, η ναυτιλία και το εμπόριο.
- Περιορίστηκαν οι μεγάλες κοινωνικές διαφορές.
- Πλούσιοι και φτωχοί μετείχαν στις γιορτές.

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι ήταν η Ρώμη, πού ήταν χτισμένη και πόσο πληθυσμό είχε;
- Πού έμεναν οι περισσότεροι κάτοικοι και πού οι πλούσιοι;
- Πού ήταν χτισμένο το παλάτι των αυτοκρατόρων;
- Με τι ασχολούνταν οι κάτοικοι της ρωμαϊκής υπαίθρου;
- Πώς ζούσαν οι μεγαλοϊδιοκτήτες γεωργοί;
- Πώς ζούσαν οι μικροϊδιοκτήτες γεωργοί;
- Πού κοίταζαν τα παιδιά τους να βρουν δουλειά;
- Για ποιο λόγο οι πλούσιοι και οι φτωχοί πήγαιναν στη Ρώμη;

4ο Πρόβλημα

Στο διπλανό σχήμα το παραλληλόγραμμο έχει διπλάσια περίμετρο από το τετράγωνο. Πόση είναι η περίμετρος ολόκληρου του σχήματος; Να κυκλώσεις τη σωστή απάντηση.

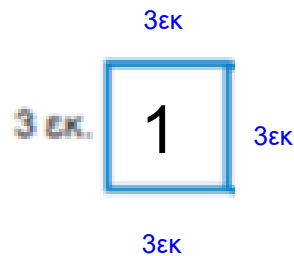
Α. 12 εκ.

Β. 24 εκ.

Γ. 30 εκ.

Δ. 36 εκ.

Αφού το σχήμα 1 είναι τετράγωνο άρα όλες οι πλευρές είναι ίσες με 3 εκ.

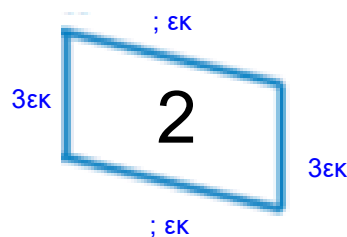

Όπως λέει η εκφώνηση το σχήμα 2 έχει περίμετρο διπλάσια από το σχήμα 1

Άρα:

$$\Pi 1 = 3+3+3+3=12 \text{ εκ.}$$

Αν η $\Pi 1=12$ εκ, τότε η $\Pi 2$ αφού είναι διπλάσια θα πρέπει να είναι 24 εκ.

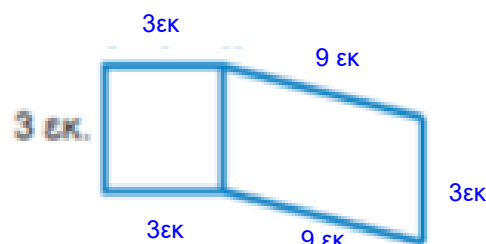

Ξέροντας ότι η περίμετρος στο σχήμα 2 είναι 24 εκ. και ότι οι δυο πλευρές είναι από 3 εκ, πρέπει να βρω το μήκος των 2 άλλων (αυτές με το ;) πλευρών.

$$\text{Άρα: } 3\text{ εκ} + 3 \text{ εκ.} = 6 \text{ εκ.}$$

$$24\text{ εκ (η περίμετρος)} - 6 \text{ εκ (το άθροισμα των 2 πλευρών)} = 18 \text{ εκ. οι 2 άλλες πλευρές μαζί}$$

$$\text{Άρα: } 18 : 2 = 9 \text{ εκ η κάθε μία από τις πλευρές που δε γνωρίζω}$$

Η περίμετρος και των 2 σχημάτων μαζί είναι: $3+3+9+3+9+3= 30 \text{ εκ}$

Πώς λύνουμε ένα πρόβλημα

Διερεύνηση

Ένα κατάστημα αθλητικών ειδών πούλησε 200 μπάλες. Οι 80 ήταν μπάλες του μπάσκετ και οι υπόλοιπες ήταν του βόλεϊ και του ποδοσφαίρου. Οι μπάλες του βόλεϊ ήταν διπλάσιες από αυτές του ποδοσφαίρου. Πόσες μπάλες του βόλεϊ και πόσες του ποδοσφαίρου πούλησε το κατάστημα;

ΔΣΤ

1. Διαβάζουμε προσεκτικά το πρόβλημα, έτσι ώστε να διακρίνουμε:

Τι προσπαθούμε να βρούμε;	Τι γνωρίζουμε;
α) Πόσες μπάλες του βόλεϊ και β) πόσες μπάλες του ποδοσφαίρου πούλησε το κατάστημα.	α) Πούλησε συνολικά 200 μπάλες. β) Πούλησε 80 μπάλες μπάσκετ και γ) οι υπόλοιπες ήταν βόλεϊ & ποδοσφαίρου. δ) Οι μπάλες του βόλεϊ ήταν διπλάσιες του ποδοσφαίρου.

ΔΣΤ

2. Προτείνουμε στρατηγικές με τις οποίες νομίζουμε ότι μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα.

Επιλέγουμε τη στρατηγική με την οποία θα προσπαθήσουμε να λύσουμε το πρόβλημα.

Παρουσιάζουμε με δικό μας τρόπο το πρόβλημα και το πώς θα το λύσουμε.

ΔΣΤ

Παρουσίαση του προβλήματος. Δοκιμάζω, ελέγχω και αναθεωρώ

3. Συζητάμε με ποιες μαθηματικές σχέσεις μπορούμε να εκφράσουμε αυτά που γνωρίζουμε και πώς μπορούμε να βρούμε αυτό το οποίο ζητάμε.

ΔΣΤ

4. Απαντάμε στο πρόβλημα.

$$200 - 80 = 120 \text{ μπάλες ποδ. και βόλεϊ}$$

$$120 : 3 = 40 \text{ μπάλες ποδ.}$$

$$40 \times 2 = 80 \text{ μπάλες βόλεϊ}$$

$$\text{Μπάλες βόλεϊ και ποδοσφαίρου} = \text{μπάλες συνολικά} - \text{μπάλες μπάσκετ}$$

$$\text{Μπάλες ποδοσφαίρου} = \text{μπάλες βόλεϊ και ποδοσφαίρου} : 3$$

$$\text{Μπάλες βόλεϊ} = \text{μπάλες ποδοσφαίρου} \times 2$$

5. Συζητάμε πώς μπορούμε να ελέγξουμε την απάντησή μας.

ΔΣΤ

Κάνοντας επαλήθευση.

$$80 + 40 + 80 = 200 \text{ μπάλες}$$

Πώς λύνουμε ένα πρόβλημα

Ενότητα 1

Βασικές μαθηματικές έννοιες και διεργασίες

Όταν λύνουμε ένα πρόβλημα, ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:

- Διαβάζουμε και διακρίνουμε:
 - Τι προσπαθούμε να βρούμε;
 - Τι γνωρίζουμε;
- Σχεδιάζουμε πώς θα λύσουμε το πρόβλημα:
 - Ποια στρατηγική ή στρατηγικές θα χρησιμοποιήσουμε;
 - Ποιο εργαλείο ή ποια εργαλεία θα χρησιμοποιήσουμε;
- Λύνουμε το πρόβλημα:
Με ποιες μαθηματικές σχέσεις μπορούμε να εκφράσουμε και να βρούμε τη λύση του προβλήματος;
- Απαντάμε στο πρόβλημα.
- Αναστοχαζόμαστε.

Παραδείγματα

Πόσες μπάλες του βόλεϊ και πόσες του ποδοσφαίρου πούλησε το κατάστημα;

- 200 μπάλες συνολικά
- 80 μπάλες μπάσκετ
- μπάλες βόλεϊ διπλάσιες από ποδοσφαίρου

Στρατηγικές	Εργαλεία
✓ Παρουσιάζω το πρόβλημα	✓ Ζωγραφιά
Δοκιμάζω, ελέγχω, αναθεωρώ	πίνακας
Αναζητώ ένα μοτίβο	κατάλογος
Επιχειρηματολογώ	διάγραμμα
Εργάζομαι αντίστροφα	θεατρικό παιχνίδι
Λύνω ένα πιο απλό πρόβλημα	αντικείμενο

Οι μπάλες του βόλεϊ και του ποδοσφαίρου είναι $200 - 80 = 120$. Επειδή οι μπάλες του βόλεϊ είναι διπλάσιες από τις μπάλες του ποδοσφαίρου, σε μία μπάλα ποδοσφαίρου και μία μπάλα βόλεϊ αντιστοιχούν τρεις μπάλες ποδοσφαίρου. Επομένως, οι μπάλες του ποδοσφαίρου είναι $120 : 3 = 40$ και οι μπάλες του βόλεϊ είναι $2 \times 40 = 80$.

Το κατάστημα πούλησε 80 μπάλες του βόλεϊ και 40 μπάλες του ποδοσφαίρου.

Το αποτέλεσμα που βρήκαμε είναι λογικό, γιατί $80 + 40 + 80 = 200$ μπάλες συνολικά. Οι πράξεις που κάναμε είναι σωστές και η απάντησή μας σαφής.

 Εφαρμογή

Να λύσετε το παραπάνω πρόβλημα χρησιμοποιώντας τετραγωνισμένο χαρτί.

Κάθε κουτί στο τετραγωνισμένο χαρτί αντιστοιχεί σε μία μπάλα. Από τις 200 μπάλες, οι 80 είναι του μπάσκετ (■). Σε κάθε δύο μπάλες του βόλεϊ (■) αντιστοιχεί μία ποδοσφαίρου (■).

Από το σχέδιο στο τετραγωνισμένο χαρτί φαίνεται ότι το κατάστημα πούλησε ____ μπάλες του βόλεϊ και ____ μπάλες του ποδοσφαίρου.

 ΔΣΤ
Αναστοχασμός

- Ο Νίκος στο ίδιο πρόβλημα έγραψε την απάντηση: «Το κατάστημα πούλησε 80 και 40». Εξηγούμε γιατί είναι λανθασμένη η απάντησή του.
- Συζητάμε γιατί σε κάθε πρόβλημα γράφουμε τη λύση και την απάντησή του.
- Η Αγγελική υποστηρίζει ότι ο τρόπος με τον οποίο λύνουμε τα προβλήματα στα Μαθηματικά μάς βοηθά να λύσουμε και τα προβλήματα που συναντάμε στη ζωή μας. Συμφωνείτε μαζί της; Ναι ή όχι και γιατί;